

til at gennemføre bestemte Planer og Færdene ville blive større, jo yngre disse Mænd ere. Det er en bekendt Sag, at jo yngre vi ere, desto fastere holde vi paa vor Mening og søge at paatvinge andre den. Seminariedirektionen bestaar derimod af ældre Mænd, og man kan gaa ud fra, at de lige som hidtil ville gaa frem med Forsigtighed, men de maa paa den anden Side ogsaa være i Besiddelse af den fornødne Autoritet og Myn- dighed til at sfride ind, hvor det behøves. Ganste vist kunde man indvende, at de ikke just i alle Henseender have Sagkundskab, og at det er et noget tungt Apparat; men man kan ikke her parallellisere med Latinstolerne; thi næsten alle Steder kunne Biskoppen og Præsten forudsættes at have fornøden Sag- kundskab. Og hvad det angaar at have et stadig aktivt Tilsyn, tror jeg ikke, at man skal ønske det paa de her berørte Omraader; over for Forstanderne f. Eks. gaar det ikke. Jeg tror, at man kan gaa ud fra, at jo mere dygtig og samvittighedsfuld en Mand er, desto mere ærekerer er han, og desto mindre vil han finde sig i at være undertastet et stadigt, smaaligt Tilsyn, særlig hvis det skulde foretages af yngre Mænd. I det hele tror jeg, det er en Misforstaaelse, at man paa aandelige Omraader kommer længst med itadig indgribende Tilsyn. Naar en Institution ikke kan staa eller gaa sin Gang uden det, tror jeg helst den bør nedlægges. Paa den anden Side maatte naturligvis Udvalget indrømme, at naar der allerede nu mange Gange har været Brug for Mellemmænd mellem Ministeren og Semi- narierne, vil der selvfølgelig i Fremtiden kunne blive langt mere Brug derfor, naar vi anerkendte private Seminarier. Mi- nisteren maa selvfølgelig være i Stand til at have fornøden Assistance til at under- kaste disse Seminarier en Prøvelse, før han anerkender dem, og før en Anerkendelse skal fornyes, i det hele være i Stand til at have samlet Overblik over Skoleforholdene og Seminarieforholdene, som han ikke kan faa ved Indberetninger fra de forskellige Direk- tioner. Men, som den højterede Minister jo ogsaa bemærkede ved Forslagets 1ste Be- handling, det kan han særdeles godt gøre, hvad enten det bestemmes i Loven eller ikke; det gør han allerede nu, og det kan han fremdeles gøre. Det er den naturligeste Sag af Verden, at Censorerne gennem deres Formand give Indberetning om Eksamen- resultatene, og at Ministeren ogsaa paa andre Punkter benytter vedkommende For- mand, f. Eks. ved Seminariers Anerkendelse og maasse ogsaa som Regeringens Konsulent i Skolefager. Det er alt sammen noget,

man ikke behøver at bestemme i Loven, og jeg tror, at det er helbigt foreløbig ikke at sætte det ind, indtil vi se, hvorledes For- holdene udvikle sig. Paa Finansloven kan Formandens Gage stadig forøges, hvis der viser sig Trang til mere Virksomhed af en saadan Mand og muligvis til at give ham Stilling som Seminarieinspektør, hvad jeg ikke har noget imod, medens andre Medlemmer af Udvalget have det. Jeg har lagt nogen Vægt paa dette Punkt, fordi jeg tror, at det vil blive en absolut Betingelse for at faa Lovforslaget igennem, at man er garan- teret for, at der kommer et mildt, tolerant og tilstrækkelig hensynsfuldt Tilsyn ved disse Seminarier.

Forslagene til § 8 ere væsentlig kun Redaktionsændringer, som jeg ikke skal op- holde mig ved. — Lovforslagets § 10 have vi desværre ikke kunnet enes om. Det er det eneste Punkt, hvor vi ikke ere enige, ikke saa meget af Hensyn til Bestemmelsen af Bidragets Størrelse som af Hensyn til, at Flertallet nødig vil, at det skulde blive en Følge af Loven, at Privatseminarierne kom til at blomstre paa Statsseminariernes Be- kostning. Efter de Eksamenresultater, vi hidtil have haft, har man ikke Lov til at risikere det. Derfor synes jeg nok, vi fore- løbig i alt Fald kunne være lidt mindre raske paa at forøge Tilskuddet saa betydeligt. Hidtil har jo Reglen været den, at af Til- skuddet fik Statsseminarierne Halvdelen, hvilket var til Gunst for dem, da de kun have haft $\frac{1}{3}$ af Eleverne. Kunde vi endda blive ved at faa den Regel fastholdt, at de skulle have Halvdelen af det bevilgede Til- skud, kunde Udvalget maasse gaa med til en større Bevilling, dog ikke 60,000 Kr., men saaledes som Forslaget her lyder, kunne vi ikke gaa med til det af Frygt for, at Stats- seminarierne skulde lide under det. De ere blevne overmaade slet behandlede siden 1857, først ved Forandringen i Eksamensordningen, dernæst ved Forhøjelse af Kontingentet, fremdeles ved, at Lærerne vare daarlig og usikkert stillede med Hensyn til Pension, og dertil kom Dysten hos de unge Mennesker til at komme til Byerne, derfor er det ikke underligt, om et Par af Seminarierne ikke have haft tilstrækkelig Elevantal. Men stiller man dem ordentlig med Hensyn til Lærerefter og Eksamensordning, komme de til fuldstændig Kraft igen, og komme de det, kunne vi flytte dem, men nedlægge dem er der ingen som helst Grund til, saa længe Eksamenresultaterne staa saa slet. Noget for noget naar Bentskab skal holdes. Naar vi gaa med til at støtte Privatseminarierne i den Udstrækning som her, maa d'Err. til